

ГОДИШЕН ДОКЛАД
ЗА ПРОВЕДЕН МОНИТОРИНГ
В ГОРИ С ВИСОКА КОНСЕРВАЦИОННА СТОЙНОСТ
НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП ДГС – ХИСАР ПРЕЗ 2024 ГОД.

Наблюдението (мониторинг) на горите с висока консервационна стойност (ГВКС) се осъществява чрез периодични теренни обхождания и прилагане на система от показатели за оценка на биологичното разнообразие и състоянието ГВКС.

При теренната работа се наблюдават показатели като жизненост на отделните дървета, структура на насаждението, здравословно състояние, наличие на дегенеративни процеси, честота, размери и разположение на празните пространства. В зависимост от различните видове животни, птици и растения, които се наблюдават, се събират данни за броя на размножаващите се семейни групи, гнездови находища, полово съотношение и др.

Чрез наблюдението, събирането, съхраняването, обработването и анализирането на данни от елементите на биологичното разнообразие може да се направи оценка на неговото състояние, както и да се предвидят необходимите мерки за неговото запазване и обогатяването му.

Резултатите и анализите от провеждането на мониторинга са основен инструмент при взимане на управленски решения, по-отношение опазване, съхраняване и увеличаване на биологичното разнообразие на горските територии – държавна собственост от района на ТП ДГС Хисар в Община Калояново и Община Хисаря, област Пловдив.

Настоящото проучване на биологичното разнообразие и ГВКС за територията на териториално поделение Държавно горско стопанство (ТП ДГС) „Хисар” на Южноцентрално държавно предприятие - Смолян е извършено в периода **януари – декември 2024 г.**

I. Собственост на горите и промени в начина на ползването или функционалните категории на горите:

През 2024 год. са извършвани промени в площите стопанисвани от стопанството. Данните са, както следва:

Включени площи – няма.

Изключени площи – **0,1 ха**

В община Калояново – 0,1 ха. По заповед № 18-11760/06.11.2024 г. за изменение на КККР за землището на с. Горна махала – 0,1 ха (0,6 дка).

В резултат към 31.12.2024 г.:

- обща площ на териториите – държавна собственост, в т.ч.:	– 17277,9 ха;
- площ на водните територии – държавна собственост	– 88,3 ха;
- площ на земеделските територии – държавна собственост	– 373,7 ха;
- площ на териториите – държавна собственост, представляващи полезни изкопаеми	– 15,3 ха;
- площ на горските територии – държавна собственост	– 16800,6 ха;

- в т.ч. площ включена в обхвата на горска сертификация – **16876,4 ха**;

Представителни образци на основните естествени горски екосистеми, установени в горските територии – държавна собственост в района на стопанството, определени със заповед № 534 от 23.08.2018 год. на директора на ТП ДГС Хисар:

обща площ **2043,1 ха**, в т.ч. гори във фаза на старост с обща площ **880,1 ха**.

Площ на териториите извън обхвата на сертификация – **27,8 ха**;

в т.ч. **2,9 ха** горски разсадник;

в т.ч. **18,9 ха** тополови култури, както следва – 228 т - 0,2 ха; 229 н – 0,4 ха; 229 р – 0,8 ха; 230 а1 – 1,5 ха; 230 з1 – 1,2 ха; 230 м1 – 0,2 ха; 230 ш1 – 5,3 ха; 230 щ1 – 1,9 ха; 230 г2 – 0,2 ха; 277 в – 1,5 ха; 384 -1 – 1,2 ха; 390 к – 0,1 ха; 390 л – 0,8 ха; 390 н – 3,6 ха;

в т.ч. **6,0 ха** дворно място (в района на вилна зона Воден камък), както следва – 282 -2 – 0,9 ха; 282 -3 – 3,3 ха; 282 -5 – 0,1 ха; 300 -4 – 0,6 ха; 301 -1 – 0,9 ха; 304 -3 – 0,2 ха;

II. Извършени горскостопански дейности на територията на ДГС (залесявания, сечи (вид на сечта и площи), направа на горски пътища и др.)

През годината е извършено залесяване на площ от **68 дка**, попълване на култури **27 дка**, отглеждане на култури **582 дка**, семепроизводство (събиране) **564 кг**, кастрене на тополови култури **98 дка**, ограждане на култури **2480 лм**, маркиране на подлежащи на сеч дървета **75828 м3** стояща маса, подпомагане на ест. възобновяване **101 дка**, наземна химична борба **266 дка** в тополови култури, въздушно пръскане срещу борова процесия на площ **300 дка**.

Проведени са сечи на площ от **680,7 ха**, както следва:

- За индивид. производство на висококачествена дървесина

(Саарландски метод)

- Осветление **4,2 ха**;

- Прочистка

- Прореждане **61,8 ха**;

- Пробирка **130,3 ха**;

- Принудителна **55,6 ха**;

- Санитарна **188,7 ха**;

- Техническа **13,9 ха**;

- Гола (за акация) **9,0 ха**;

- Групово постепенна

- Постепенно котловинна **211,1 ха**;

- Краткосрочно постепенна **2,5 ха**;

- Селекционна **3,6 ха**;

Извършен е ремонт на **60 км** горски пътища (60440 лм).

III. Вид и количество на добитите продукти (вкл. недървесни горски продукти):

Общото ползване на дървесина от горските територии – държавна собственост възлиза на **31162 м3** стояща маса с клони и на **23866 м3** лежаща маса.

Ползването на дървесина през 2025 год. в стояща маса възлиза на **89 %** от средногодишното ползване по ГСП, което е 35163 м3.

Не е извършвано ползване (представляващо стопанска дейност) на недървесни горски продукти (НГП) от горските територии – държавна собственост.

От НГП е реализиран приход в размер на **3338,90 лв.**, в т.ч. от

- паша **846,90 лв.** за 555 бр. едър добитък, 18 бр. коне;

- събиране на горски плодове
- други: 2492,00 лв. за 96 бр. малки бали и 26 бр. рулони люцерна.

IV. Здравословно състояние на горите (резултати от лесопаталогични обследвания и лесозащитни мероприятия):

Общото състояние на горите - държавна собственост е добро. Постъпили са 339 бр. сигнални листове. През годината бе отчетено продължаващо съхнене на насаждения от бял и от черен бор, което е резултат от продължително засушаване през последните няколко години, развитие на гъбен патоген и корояди в резултат на отслабването на дърветата.

Общата площ на засегнати от съхнене в иглолистни насаждения е над 13300 дка. Част от тази площ са отделни петна с площ под един дка. Своевременно се извършва инвентаризиране на засегнатите площи, маркиране на подлежащите на сеч дървета, изготвяне на план-извлечения за провеждане на санитарна сеч и усвояване на изсъхналата дървесина чрез възлагане изпълнението на сечта и извоза до временен склад.

През 2024 год. в горските територии – държавна собственост от района на ТП ДГС – Хисар са възникнали и регистрирани общо 9 бр. пожари. Засегнатата площ е 8995 дка, в т.ч. в иглолистни гори е над 5000 дка.

През годината не са възникнали големи природни нарушения /ветровали и каламитети на площи заемащи над 30 % от площта на отделни насаждения/.

V. Въздействие на горскостопанските мероприятия върху популациите от растителни и животински видове, почвите и водните ресурси:

Не са постъпвали сигнали за отрицателно въздействие от проведените горскостопански мероприятия върху популациите от растителни и животински видове, почвите и водните ресурси в и в съседство с горските територии – държавна собственост.

При провеждане на горскостопанските мероприятия служителите на стопанството проследяват следните показатели:

- Повреди по подраста в насажденията;
- Повреди на оставащия дървостой – над допустимите (над 2 % по брой от оставащите на корен дървета);
- Създаване на условия за активиране на ерозионни процеси;
- Оставяне на мъртва дървесина в насажденията с изведена сеч;
- Въздействие върху водни ресурси на територията и/или в близост до насажденията;
- Въздействие върху съседни насаждения;
- Въздействие върху съседни имоти и инфраструктура;

VI. Проведен мониторинг на ВКС:

Проведен мониторинг на ВКС 1 – РАЗНООБРАЗИЕ НА ВИДОВЕ.
Концентрации на биологично разнообразие, вкл. ендемични, редки, защитени и застрашени от изчезване видове с глобално, регионално или национално значение:

Проведен мониторинг на защитени територии и защитени зони – ВКС 1.1:

Няма новосъздадени защитени зони или територии.

Мониторинг на защитените местности:

Защитена местност “Дъбите – Конска поляна”

Не са извършвани горскостопански мероприятия.

Защитена местност “Барикадите”

Не са извършвани горскостопански мероприятия.

Защитена местност “Чивира”

Не са извършвани горскостопански мероприятия.

Защитена местност “Гъстите дъбчета”

Проведено е събиране на дъбов жълъд – 550 кг.

Защитена местност „Дебелата кория”

Не са извършвани горскостопански мероприятия.

Извършеният мониторинг (на 4 бр., общо 27 подотдела) през годината показва, че горите в защитените местности, управлявани и стопанисвани от ТП ДГС Хисар, са в добро състояние. Няма констатирани нарушения от незаконна сеч, застрояване, паша или друга антропогенна дейност, която да ги уврежда.

Мониторинг на защитени зони:

I. Защитени зони за опазване на местообитанията:

1. **Защитена зона „Река Стряма” – BG0000429**
Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите на защитената зона.
2. **Защитена зона „Река Пясъчник” – BG0000444**
Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите на защитената зона.
3. **Защитена зона „Попинци” – BG0001039**
Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите на защитената зона.
4. **Защитена зона „Средна гора” – BG0001389**
Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите на защитената зона.

II. Защитени зони за съхранение на птиците:

1. **Защитена зона “Язовир Пясъчник” – BG0002010**
Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите на защитената зона.
2. **Защитена зона “Средна гора” – BG0002054**
Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите на защитената зона.

Не са констатирани нерегламентирани дейности и повреди от биотични и абиотични фактори. Състоянието на горите е добро и не са нарушени природозащитните им функции.

Проведен мониторинг на застрашени, изчезващи и ендемични видове - ВКС 1.2:

Растителни видове: Блатно кокиче;

Не е провеждано наблюдение през отчетния период.

Животински видове:

Видра;

Проведени са 4 бр. наблюдения, но видът не е установен. Един от обитаваните водоеми е пресъхнал.

Черен щъркел;

Съставени са 2 бр. формуляри. Няма установено обитаемо гнездо, но видът е с целогодишно присъствие в района на стопанството.

Малък креслив орел;

Проведено е едно наблюдение, но видът не е установен.

Черен кълвач;

Съставени са 4 бр. формуляри. Няма установено обитаемо гнездо, наблюдаван е в полет и при хранене. Видът е с устойчиво присъствие в района на стопанството.

Шипоопашата костенурка;

Съставени са 5 бр. формуляри. Видът е с трайно присъствие, в т.ч. се наблюдава и в опожарените площи.

Малък ястреб;

Проведено е едно наблюдение, но видът не е установен.

Липсва информация за установено присъствие в горските територии – държавна собственост и наблюдавани през годината екземпляри от следните видове:

Осояд; Голям ястреб; Малък креслив орел; Пъстър смок; Обикновена блатна костенурка; Южна блатна костенурка; Шипобедрена костенурка; Южен гребенест тритон; Червенокоремна бумка; Жълтокоремна бумка;

През годината бе установено присъствие на кафява мечка в два района: в з-ще [REDACTED] и в землище [REDACTED]. Съставен е един формуляр. Не са установени леговища.

Проведен мониторинг на критични концентрации на видове - ВКС 1.3:

Сватбовища на благороден елен. Съставени са 5 бр. формуляри.

Не са установени нарушения и отклонения от препоръките и указанията за опазване.

Проведен мониторинг на ВКС 2 – ЕКОСИСТЕМИ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ:

Проведени са седем наблюдения, съставени са 2 бр. формуляри. Не са установени нарушения и отклонения от препоръките и указанията за опазване. Не са изградени инфраструктурни обекти, засягащи горски територии. През годината възникна едроплощна повреда от биотични – съхнене от фитопатогени и от абиотични фактори - пожари. Част от площите се препокриват. Установените повреди са в комплекса от отдели 331 - 354 и не се оказва значително отрицателно въздействие върху цялата площ, която попада в обхвата на ВКС 2.

Проведен мониторинг на ВКС 3 – ЕКОСИСТЕМИ И МЕСТООБИТАНИЯ.
Редки, защитени или застрашени от изчезване екосистеми, местообитания или рефугии:

В горските територии – държавна собственост от района на стопанството са идентифицирани 7 типа редки, застрашени или изчезващи екосистеми, както следва:

G1.2116 Dacio Moesian ash alder woods - Смесени крайречни галерийни съобщества с основен едификатор черна елша (*Alnus glutinosa*).

Съставен е 1 бр. формуляр – 228 ц;

G1.3155 Rhodopide Mediterranean poplar galleries Крайречни гори, срещащи се в равнините и низините с преходно континентален климат в Южна България.

Съставени са 3 бр. формуляри – 230 ю1; 308 а; 309 д.

G1.6931 Balkan Range acidophilous beech forests. Гори с преобладание на бук, разположени на бедни кисели и влажни почви.

Съставени са 3 бр. формуляри – 63 а; 190 а;

G1.6932/6933 Balkan Range neutrophile beech forests. Неутрофилните букови гори са най разпространените в България букови гори.

Съставени са 18 бр. формуляри – 5 а; 29 б, 29 в; 30 а – 2 бр., 30 б, 30 д; 35 в, 35 г, 35 м; 37 д, 37 ж, 37 з, 37 и, 37 н, 37 п, 37 с, 37 ц;

G1.69 Thermophilous Moesian beech forests. Чисти и смесени широколистни гори с основен едификатор обикновен бук (*Fagus sylvatica* subsp. *sylvatica* и *Fagus sylvatica* subsp. *moesiaca*).

Съставени са 10 бр. формуляри – 8 л; 37 б, 37 в, 37 г, 37 м – 2 бр., 37 о, 37 р, 37 ф; 118 б;

G1.7C41 Thermophilous [Tilia] woods. Гори с ясно изразено доминиране на сребролистна липа (*Tilia tomentosa*), възникнали предимно вторично на мястото на дъбови гори.

Не е провеждано наблюдение;

Гори във фаза на старост (Old growth forests).

Съставени са 7 бр. формуляри – 1 в; 1 г, 1 д; 4 а – 2 бр., 4 и; 37 б;

Не са установени нарушения и отклонения от препоръките и указанията за стопанисване. Жизнеността на отделните дървета и на насажденията като цяло е добра. Обезлистване не е наблюдавано. Има наличие на единични изсъхнали дървета, както и на малки групи повалени или прекършени от силен вятър. Реални потенциални заплахи не са установени.

Проведен мониторинг на ВКС 4 – ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ. Основни екосистемни услуги от критично (незаменимо) значение в определени ситуации, вкл. опазване на водосбори и контрол на ерозията на уязвими почви и склонове:

Проведен мониторинг на ВКС 4.1 – единствени източници на питейна вода,
Съставени са 3 бр. формуляри – 101 ж, 101 з; 101 -2;

Проведен мониторинг на ВКС 4.2 – гори с решаващо значение за регулиране на водния отток във водосборите:

Проведен мониторинг на ВКС 4.3 – гори с решаващо противоерозионно значение,

Съставени са 6 бр. формуляри – 72 р, 72 с; 346 г; 349 -3, 349 -5, 349 -6;

Проведен мониторинг на ВКС 4.4 – гори, които представляват бариера за разпространението на пожари,

Съставени са 4 бр. формуляри – 6 а; 6 б, 6 д, 6 е;

Проведен мониторинг на ВКС 4.5 – гори с решаващо значение за защита на инфраструктурни обекти,

Съставени са 2 бр. формуляри – 310 и; 310 л;

Не са установени нарушения и отклонения от препоръките и указанията за стопанисване.

В отдели 275; 276; 337; 340; 341; 342; 348; 349; 350 в резултата на възникнал пожар е установено нарушаване на функциите горите попадащи в категории ВКС 4.3 и ВКС 4.4 поради опожаряването на дървостоя. Все още не се наблюдава развитие на ерозионни процеси основно поради липсата на валежи.

Проведен мониторинг на ВКС 5 – ОСНОВНИ ПОТРЕБНОСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО. Места и ресурси от фундаментално значение за задоволяване на основните потребности на местните общности идентифицирани с тяхно участие.:

Ползването на дърва за горене от населението в района на стопанството бележи значително намаление спрямо предходни периоди. Това се дължи основно на предпочитанието да се ползва електричество за отопление.

Периодично се извършва консултация с кметовете на населени места относно снабдяване на населението с дърва за горене.

В определени ловностопански райони, извън горските територии-държавна собственост, съществува конфликт на интереси при ползване на една и съща територия от лицата стопанисващи дивеча и от лица собственици на домашни животни, на които е предоставено право да ги пашуват. С цел уреждане на взаимоотношенията, между тези две страни, стопанството ежегодно предлага на кмета на съответната община да прецизира правата при ползване на площите за паша и забранените за паша територии при издаване на съответната заповед за определянето им.

Не са установени нарушения и отклонения от препоръките и указанията за стопанисване на ресурсите – дървесина, паша, лечебни растения и гъби, дивеч.

Проведен мониторинг на ВКС 6 – КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ. Места, ресурси, местообитания и ландшафти от глобално или национално културно, археологично или историческо значение, и/или от критично (незаменимо) значение за традиционната култура на местните общности, идентифицирани с тяхно участие, вкл. културно, екологично, икономическо или религиозно/духовно значение:

В горските територии – държавна собственост няма идентифицирани с участие на местните общности места, ресурси, местообитания и ландшафти от глобално или национално културно или историческо значение, и/или от критично (незаменимо) значение за традиционната култура, вкл. културно, екологично, икономическо или религиозно/духовно значение.

Археологическият обект в местността Кози грамади постепенно се превзема от различна растителност, вероятно по причина, че липсва интерес и възможности за стопанисването му.

Не са установени нарушения и отклонения от препоръките и указанията за стопанисване на горските територии – държавна собственост.

VII. Социално икономически аспекти – промени в обществото и/или отношението им спрямо горските ресурси и дейности:

Не са отбелязани промени в отношението към горските ресурси. В площите разположени в съседство с населените места и пътната инфраструктура продължава да се извършва изхвърляне на битови и строителни отпадъци. Не се забелязва подобряване и в политиката на общинските служби и не се предприемат действия за периодично

почистване на формиран в различен размер нерегламентирани сметища извън територията на населените места.

Продължава да се установява присъствие в трудно достъпни и трудно проходими райони, в т.ч. и определени за зона на спокойствие на дивеча, от лица придвижващи се с високопроходими двуколесни моторни превозни средства, което съпроводено с значителен шум и предизвикване на линейна ерозия по трасето на преминаването им.

Продължава да се установява паша на домашни животни в забранени за паша територии. Животните се движат без пастир, а при установените стада от коне практически не може да се установи собственика им, поради липса на ушни марки.

VIII. Срещи с представители на местните общности, свързани със стопанисването на горите:

През годината са осъществени неколкократно срещи с управителите на фирмите местни търговци свързани с обсъждане на въпроси и проблеми засягащи ползването на камионните пътища общинска собственост, възможностите за ремонтването им, както текущи въпроси за ползване на дървесина и организация на дейността.

IX. Оценка на ефективността и продуктивността на горското стопанство:

За поредна година се отчита тенденция за намаляване броя и обема на нарушенията от незаконна сеч.

Ефективността и продуктивността на дейността извършвана от служителите на стопанството се запазва на задоволително ниво.

Директор ТП ДГС - Хисар:

*Налице е положен подпис, като същият е заличен съгласно Общия регламент за защита на личните данни (Регламент (ЕС) 2016/679)

почистване на формирани в различен размер нерегламентирани сметища извън територията на населените места.

Продължава да се установява присъствие в трудно достъпни и трудно проходими райони, в т.ч. и определени за зона на спокойствие на дивеча, от лица придвижващи се с високопроходими двуколесни моторни превозни средства, което съпроводено с значителен шум и предизвикване на линейна ерозия по трасето на преминаването им.

Продължава да се установява паша на домашни животни в забранени за паша територии. Животните се движат без пастир, а при установените стада от коне практически не може да се установи собственика им, поради липса на ушни марки.

VIII. Срещи с представители на местните общности, свързани със стопанисването на горите:

През годината са осъществени неколкократно срещи с управителите на фирмите местни търговци свързани с обсъждане на въпроси и проблеми засягащи ползването на камионните пътища общинска собственост, възможностите за ремонтването им, както текущи въпроси за ползване на дървесина и организация на дейността.

IX. Оценка на ефективността и продуктивността на горското стопанство:

За поредна година се отчита тенденция за намаляване броя и обема на нарушенията от незаконна сеч.

Ефективността и продуктивността на дейността извършвана от служителите на стопанството се запазва на задоволително ниво.

Директор ТП ДГС - Хисар: /п*/
/инж. Добрин Иванов/

* Налице е положен подпис, като същият е заличен съгласно Общия регламент за защита на личните данни (Регламент (ЕС) 2016/679)